Gazdaság- és társadalompolitika

A dolgozók egészségvédelme társadalmi érdek (2.)

Orvos a mezőgazdaságban

Azelőtt az üzemegészségügyről csak az iparral kapcsolatban esett szó. Ma pedig természetesnek tekintjük, hogy a mezőgazdasági nagyüzemekben is van egészségügyi szolgálat. A mezőgazdasági dolgozók egészségvédelmét, illetve ellátását — tekintettel a szövetkezetek és a gazdaságok területi elhelyezkedésére — értékelni csak a községi körzeti orvosi szolgálat és a mezőgazdasági üzemi orvosi hálózat fejlesztésében elért együttes eredményekkel lehet. E két alapellátást nyújtó szolgálat egymást kiegészítve vesz részt a mezőgazdasági dolgozók, illetve a falusi lakosság egészségének megőrzésében, a betegségek megelőzésében, a gyógyító munkában. Ezért számottevő eredmény, hogy a körzeti orvosokra jutó átlagos lakosság száma 2182-re csökkent, a speciális üzemegészségügyi ellátásba bevont üzemek aránya viszont majd húsz százalékkal növekedett. Jelenleg 32 főfoglalkozású, 128 üzemi-körzeti orvos és 102 részfoglalkozású üzemi orvos tevékenykedik a mező- és erdőgazdaságokban.

Negyven százaléka fertőző

Nagyon is indokolt volt — egyebek mellett — a foglalkozási megbetegedések alakulása miatt is — az üzemegészségügyi ellátás fejlesztése. A mező- és erdőgazdaságban 1978—1982 között lassan emelkedett a foglalkozási betegségek száma. A leggyakoribb fertőző megbetegedés például a kullancs-enkefalitisz az erdőgazdaságokban; a sertésorbánc, a brucellózis, a tehenész csomó az állattartásban foglalkoztatottaknál. A bejelentett betegségeknek negyven százaléka fertőző. Viszont számottevően csökkent a mérgezés, és a növényvédő szerek okozta betegség. A zaj okozta halláskárosodás a mezőgazdasági dolgozókat is utolérte, és egyre növekvő problémát jelentenek a mozgásszervi megbetegedések is.

A malacvisítás zajártalom

Érdekes egybevetni az elvi megállapításokat az Állatorvostudományi Egyetem Tangazdasága üzemorvosának szavaival.

„Néhány évvel ezelőtt zajmérést végeztettem a lucernaszárító-, a takarmánykeverő- és a vetőmagüzemekben — mondotta dr. Tímár László. — Továbbá a központi lakatos- és asztalosműhelyben, valamint a sertéstelepen. Mindenütt a megengedettnél magasabb zajszintet találtak. (A kívülállónak furcsának tűnhet, hogy az etetés előtti malacvisítás milyen súlyos zajártalom!) A vizsgálat hatására a KÖJÁL egyéni hallásvédelmet, évenkénti ellenőrzést, néhány munkafolyamat műszaki és technológiai módosítását rendelte el, amelyeket a gazdaság végre is hajtott.

A másik ellenségünk a takarmánypor. A legporosabb a hizlalda volt. Az etetés technológiájának megváltoztatásával, rendszeres szellőztetéssel ez az ártalom lényegében megszűnt.

— Úgy tudom Ön üzemi-körzeti orvos. Mit jelent ez a feladatkör?

— Ez több szempontból előnyös. A külterületi rendeléseken nemcsak a gazdaság dolgozóit, hanem — tekintet nélkül a munkahelyére — valamennyi lakost ellátunk. Táppénzbevételi jogom csak a gazdaság dolgozóira terjed ki. A fekvő betegek pedig mind a bel-, mind a külterületen a körzeti orvos kollégáimhoz tartoznak. Ez a szervezeti forma kedvező a dolgozóknak, mert a munkahelyükön vagy az otthonukhoz közel, rövid várakozás után orvosi ellátásban részesülnek. „Gazdaságos" a gazdaságnak, mert nem kell a központi rendelőbe szállíttatni a beteg munkásokat, illetve hozzátartozóikat. És végül az orvoslás szempontjából is előnyös. Megismerjük dolgozóink munkakörülményeit, családi és szociális helyzetét és így nemegyszer közelebb kerülünk panaszaiknak, tüneteiknek valóságos okához".

Több mint 70 ezer gondozott

Hogy mennyire hatásos és kiterjedt lett az utóbbi években az üzemegészségügyi ellátás a mezőgazdaságban, arról a forgalmi adatok is tanúskodnak.

A munkaviszony előtti vizsgálat 1978—1982 között hetven százalékkal, az egyéb alkalmassági és szűrővizsgálat ötven százalékkal növekedett. Megkétszereződött a gondozottak száma, ami jelenleg több mint hetvenezer. Közülük legtöbben magas vérnyomásban, mozgásszervi, szív- és érrendszeri, illetve emésztőszervi betegségben szenvednek.

Amikor az Országgyűlés Szociális és Egészségügyi Bizottsága megvitatta a mezőgazdasági dolgozók egészségügyi ellátását, megállapította: az eredmények magukban foglalják a gazdasági, szövetkezeti vezetők anyagi és személyi ráfordításait. A továbbhaladás sem képzelhető el megértő támogatásuk, a munkafeltételek műszaki-technikai fejlesztése nélkül.

Székelyné Kertész Katalin

Kiállítás a Videoton nyári napközis táborban, a gyerekek legsikeresebb fantáziaképeiből

Holnap zár a videotonos napközi

Tartalmas, vidám „gyerekhónap"

Az idén huszadik alkalommal töltötte be gyerekzsivaj a Videoton környékét. A vállalat június 25-től szervezte meg hagyományos, egyhónapos nyári napközis táborát.

Az első évben hetvennyolc gyerekkel indult a tábor. Ez a szám húsz év alatt több mint tízszeresére növekedett. Minden évben, így az idén is, több mint egymillió forintot költött a vállalat a gyerekek nyári napközis ellátására. A szülők minimális összeggel, mintegy 300 forinttal járultak hozzá gyermekük ellátásához. Ez az összeg évek óta nem emelkedett, a többletkiadásokat a vállalat nem hárítja át a szülőkre.

A gyermekek ellátása nagyon jó, napi háromszori étkezésükről gondoskodnak. A szülőktől kapott zsebpénz talán felesleges kiadás is.

Harmadik éve, hogy *Varga Ferenc* a nyári napközis tábor vezetője, aki négyéves átfogó tervet dolgozott ki a tábor számára. Nagyon szereti a gyerekeket, szívesen játszik, kirándul velük együtt. Arra törekedett, hogy mind a gyerekek, mind a pedagógusok lehetőleg leghasznosabban és legkellemesebben töltsék el ezt az egy hónapot.

Az egyre növekedő érdeklődés azt mutatja, a program bevált, a szülők elégedettek és nyugodtan dolgoznak, mert gyermeküket biztonságban tudják.

Nagy segítséget nyújt a tábor irányítóinak a vállalat szakszervezeti bizottsága. Mindent megtesznek a gyerekek érdekében. Nincs olyan kérés, amire ne találnának megoldást.

A tábor 51 pedagógust foglalkoztat (17 főiskolás, illetve egyetemista), közülük sokan már évek óta dolgoznak itt. Összeszokott, jól működő gárda, nagyon jó tantestület lenne belőlük. Szeretik hivatásukat, szívvel-lélekkel dolgoznak, foglalkoznak a gyerekekkel.

A tábornak egész hónapra előre kidolgozott programja volt. Ennek alapján tettek kisebb-nagyobb kirándulásokat a gyerekek. Az idén eljutottak Győrbe, Tihanyba, Várpalotára, Budapestre és más helyekre.

A pedagógusok idegenvezetőként vitték végig a csoportokat a kijelölt útvonalon és igyekeztek beépíteni a látottakat, hallottakat a gyermekek korábban szerzett ismereteibe. Ezeknek a kirándulásoknak a legfőbb célja az, hogy mintegy 100 kilométeres körzetben, minél jobban megismerjék lakóhelyük környékét, eljussanak olyan helyekre, ahová másképpen nem valószínű, hogy eljuthatnának. Az idén például a Parlamentbe is ellátogatott egy 100 tagú csoport.

Természetesen a nagy nyári melegben a gyerekek legnagyobb élvezete, ha lubickolhatnak. Az agárdi strandot gyakran népesítette be vidám gyereksereg, a honvédségi uszodában pedig testnevelők felügyelete mellett úszkálhattak kedvükre a gyerekek.

Gyakran izgulhattak együtt a mozivásznak hőseiért. A Videoton Oktatási Központban különböző gyermekfoglalkozásokon vettek részt: a zene világába kalauzolták el őket, sakkpartikat, asztalitenisz-versenyeket játszhattak.

Sikeresnek mondható a tábor. Kevés hasonló színvonalú működik az országban. A pedagógusok legfőbb célja az volt, hogy balesetmentes, tartalmas, vidám tábort vezessenek.

Ez azt hiszem maradéktalanul sikerült. Legőszintébb kritikusaik, a gyerekek, jól érezték magukat, szívesen mennek vissza évről évre és töltenek el egy kellemes hónapot a Videoton nyári napközijében.

Gaál Andrea

Fotó: Gregority Antal

Az Orionból, Videotonból

Több színes tévé

Az Orion Gyár arra készül, hogy az év végéig a tervezettnél 5—7 ezerrel több színes televíziókészüléket gyárt, ha sikerül beszereznie az amerikai licenc alapján gyártott lengyel képcsöveket. A vállalat idei gyártási programjában eredetileg 45 ezer színes tv előállítása szerepelt, ebből csak 2—3 ezret exportálnak, a többit a hazai kereskedelemnek szállítják. (A Videotonban további 70 ezer készüléket készítenek, nagyrészt ugyancsak a belföldi igények kielégítésére.)

Bár a szerelőszalagok folyamatosan üzemelnek, — mindössze a következő két hétben állnak le a színes tv gyártásával az Orionban, amíg a szokásos éves karbantartás tart — hónapok óta hiánycikk a színes tv. Az utóbbi időben olyannyira megnövekedett a színes készülékek iránti igény, hogy a gyártók egyelőre nem tudnak lépést tartani vele. Az Orion tervbe vette, hogy a fekete-fehér tévék előállítását még ebben az évben vidéki üzemébe telepíti, a Jászberényi úti gyár dolgozóit pedig gyorsított ütemben átképezi a színes tévé gyártására.

Az Orion jelenleg ötféle színes televíziós készüléket állít elő, valamennyi új, továbbfejlesztett típus. Mindegyiket video-csatlakozóval is ellátták, s van közöttük olyan készülék, amelyikkel a teletext adások is foghatók. Előreláthatóan már a nyár végén a boltokba kerül a 32 centiméteres képcsőátmérőjű, hordozható színes tévé. Az új készülék nyolccsatornás, s ugyancsak video-csatlakozóval szerelik. A képcsövet a Szovjetunióból importálja hozzá a vállalat.

Pályázati felhívás

A Magyar Tudományos Akadémia és a New York-i Soros Foundation közös bizottsága nyílt pályázatot hirdet.

A bizottság e pályázattal támogatni kívánja a külföldi kulturális és tudományos eredmények magyarországi meghonosodását, a magyar gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődés értékeinek a világba való szétsugárzását, valamint az önálló szellemi értéket létrehozó, tudományos és kulturális alkotó tevékenységet.

A pályázatra vállalatok, intézmények jogi- és magánszemélyek, és társulások egyaránt nevezhetnek. A pályázati részvétel módjáról, a részletes feltételekről az MTA—Soros Foundation Bizottság titkársága (Budapest, PF 34. 1525) adja meg a szükséges információkat.

Magyar–francia kooperáció

Szerdán Budapesten hosszú lejáratú, tíz évre szóló kooperációs szerződést kötött a Hungarotex Textilkülkereskedelmi Vállalat és a Pamuttextilművek a francia Cernay S. A. céggel. A két ország textilipara között ez az első kooperációs megállapodás.

A szerződés alapján a magyar termelővállalat meghonosítja partnerének világszínvonalú komplex gyártástechonlógiáját, know how-ját, a nyerspamut feldolgozásától a kész szövet gyártásáig. A magyar műszakiak, fonók, szövők, festők, és kikészítők a következő három évben franciaországi üzemekben elsajátítják az ottani eljárás szerinti különböző kikészítő és gyártási műveleteket s ennek megfelelő szakmai továbbképzésben részesülnek.

A kooperációban részt vevő magyar és francia partnerek fokozatosan átalakítják, választékosabbá, színvonalasabbá és az eddigieknél sokkal versenyképesebbé teszik a Pamuttextilművek termékválasztékát.

Az együttműködés eredményeként tiszta és kevert pamutalapanyagokból divatos sport- és szabadidő-, valamint munkaruházati méterárukat gyártanak majd a mindenkori divattendeciáknak megfelelően. A technológiák honosítására a gyártás előkészítésére már az ősszel megkezdődik a szakértői munka, és az új árucsaládok kialakítása. A Magyarországon készülő méteráru egy részét a francia fél visszavásárolja.

Brigád a háttérben

Arany fokozat a „hámánistáknak"

Csupa zsibongás, élénkség a vízmű ebédlője. Szorgos asszonyok díszítik a termet, rendezgetik a terítékeket. Vállalati ünnepség lesz ma itt.

— Hagyomány már, hogy 15 év óta a Hámán Kató brigád rendezi a különböző ünnepségeket a vállalatnál — meséli *Lővei Istvánné* brigádvezető-helyettes. — Mennyi futkosás, szervezés húzódik meg egy-egy ilyen rendezvény mögött? Nehéz ezt megmondani.

A *Hámán Kató* brigád a pénzügyi osztály, az anyaggazdálkodás és a titkárságok adminisztratív dolgozóiból áll. Tőlük függ többek között, hogy a vállalat több mint harmincezer ügyfele elégedett-e az elszámolással.

Nemcsak a vízdíjak, hanem a vízbekötések, javítások évi 24 ezer számlájának gyors, pontos összeállítását, a vállalati jelentések, mérlegek, statisztikák elkészítését is ők, tizenkilencen végzik.

— S végeredményben a vállalat is abból „él", amit mi időben kiszámlázunk — teszi hozzá a felsoroláshoz a brigádvezető-helyettes.

Azt már *Gesztesi Elekné*, a vállalat versenyfelelőse árulja el róluk, hogy tavaly a Hámán Kató brigád az arany fokozatot érdemelte ki.

— Mit vállal évente a vállalat 27 brigádja? Olyan kis cégnél, mint a Fejér megyei Vízmű, a hálózatépítésnél, vízóracseréknél, szivattyújavításoknál elért határidő rövidítés, anyagmegtakarítás évente több millió forint értékre rúg. Ehhez jön a társadalmi munka, kommunista szombat, az újítások és szakmai továbbképzés pénzben ki sem fejezhető többlete.

Kérdezhetnék erre, mit tehetnek a milliós termelési vállalásokhoz gépírónők, anyaggazdálkodási előadók? *Hordós Józsefné* adminisztrátor például a brigádnaplót vezeti, s néhanap sokszorosító postamunkákban segít társainak.

— Régóta patronálunk egy-egy általános iskolai osztályt, most éppen a Münnich Ferenc iskola II/B osztályát. Kirándulunk velük, szemléltetőeszközöket készítünk, üzemlátogatásra hozzuk őket a vízműhöz. Több olyan dolgozónk van már, aki a mi védenceink közül került hozzánk.

Lám, ez is valami, s ha még ezt megtoldjuk a sikeres ünnepségek utáni elégedett kézrázásokkal, munkatársak köszönő mosolyával, akkor igazat adhatunk a brigádnak: nincs kicsi feladat, ha azt szívvel végzik.

Zs. Cs.